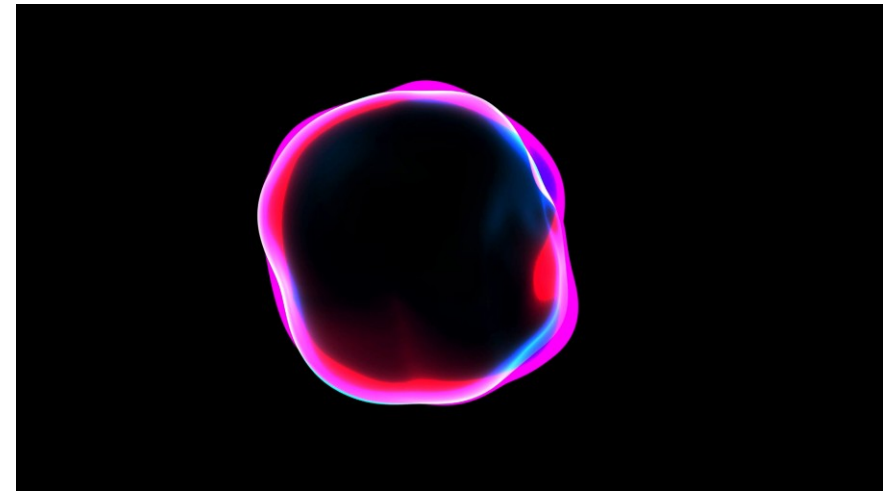

Vliv prostředí na jedince
výchova – genetické dispozice –
prostředí

**Zvyšuje se vliv významu
prostředí
na rozvoj osobnosti člověka**

**Člověk reaguje na prostředí, je ovlivněn,
přizpůsobuje se a mění jej**

**Prostředí člověka poznamenává a
ovlivňuje**

Význam prostředí pro utváření hodnot(Kučerová)

Struktura jako sféra vztahů

- **sféra vztahů lidé - příroda**
- **sféra vztahů lidé – výsledky lidské aktivity (kultura)**
- **sféra vztahů lidé – lidé (v širším i užším sociálním prostředí)**

Typologie prostředí (Kraus)

Dělení podle prostoru

makroprostředí

regionální prostředí

lokální prostředí

mikroprostředí

Podle povahy činnosti

- pracovní
- obytné
- rekreační

Dělení podle podílu člověka na jeho utváření

přirozené

umělé

Podle charakteru

- ✓ přírodní
- ✓ společenské
- ✓ sociální
- ✓ kulturní

Dělení podle teritoria venkovské, městské, velkoměstské (specifika sídliště)

Členění z pohledu působících podnětů

- co do frekvence (podnětově chudé x přesycené)
- pestrosti (jednostranné x mnohostranné)
- kvality (vadné x zdravé)

- prostředí globální
- problémy globálního prostředí
- globalizace

(rizika a výhody, optimismus x ale i zbavování suverenity...)

Rizikové prostředí

**prostředí závadové,
deviační, které vede
až k závažnému
ohrožení osobnosti**

(recidiva, prostituce,
závislosti, gangy,
atd.)

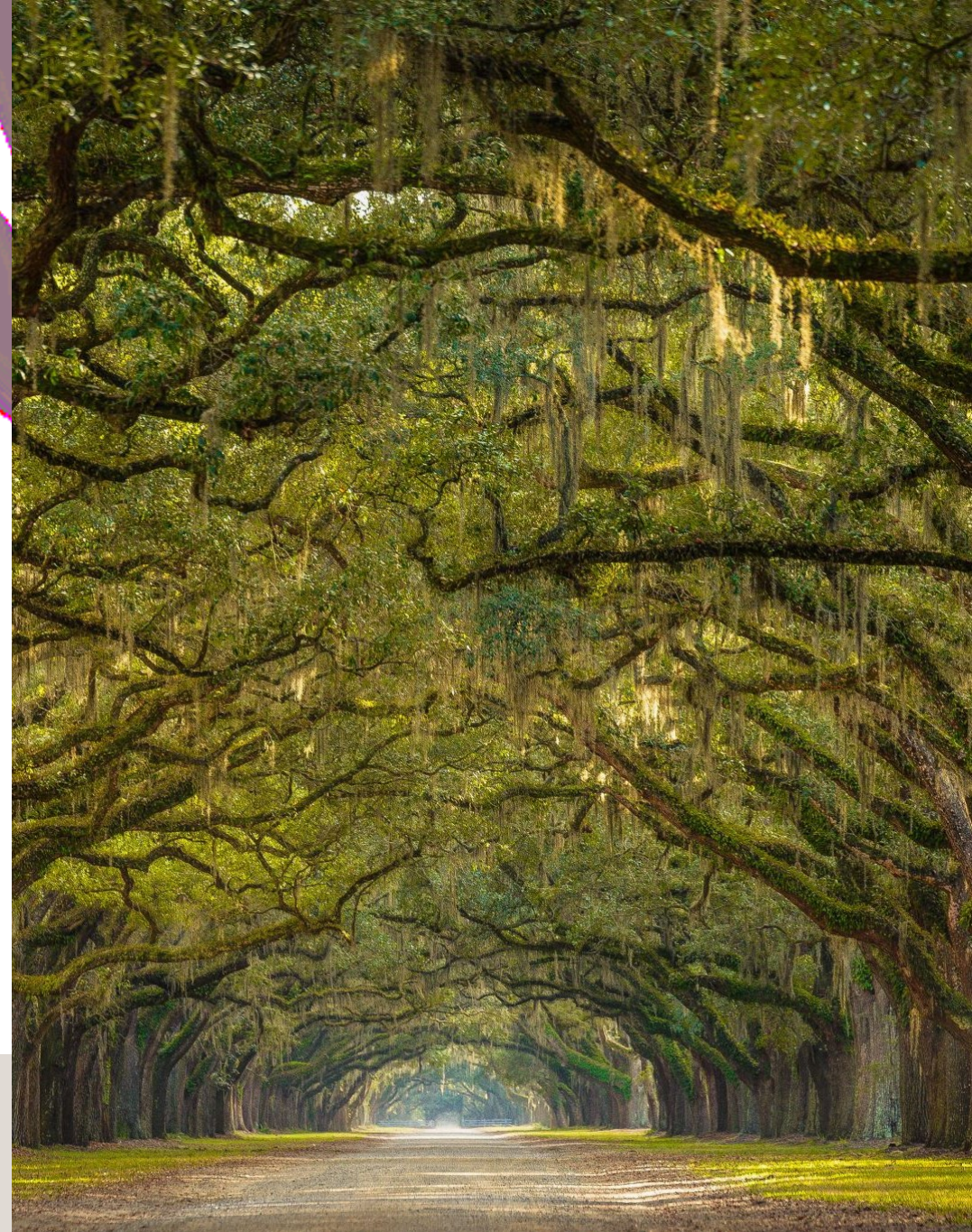
Význam prostředí – historický kontext

Montaigne, Rotterdamský, Campanela

Montesquieu, Locke, Voltaire, Helvétius,
Holbach

- **Pestalozzi**
- **Bosco**

**Největší rozmach v názorech – 19.
století**

Vliv prostředí na
dítě (přírodní prostředí)

rodiny (rodinné prostředí)

Rodina, škola, party,
vrstevníci

Lokální a regionální
prostředí

Společnost
(instituce), masmédia

Využití prostředí jako výchovného prostředku (Kraus)

Pedagogizace

životního prostředí

(intervence)

- (*v našem prostředí hlavně slova, slova x významnější organizace, práce, přetváření podmínek*)

Vyžaduje
tvořivost, aktivitu,
vynalézavost...

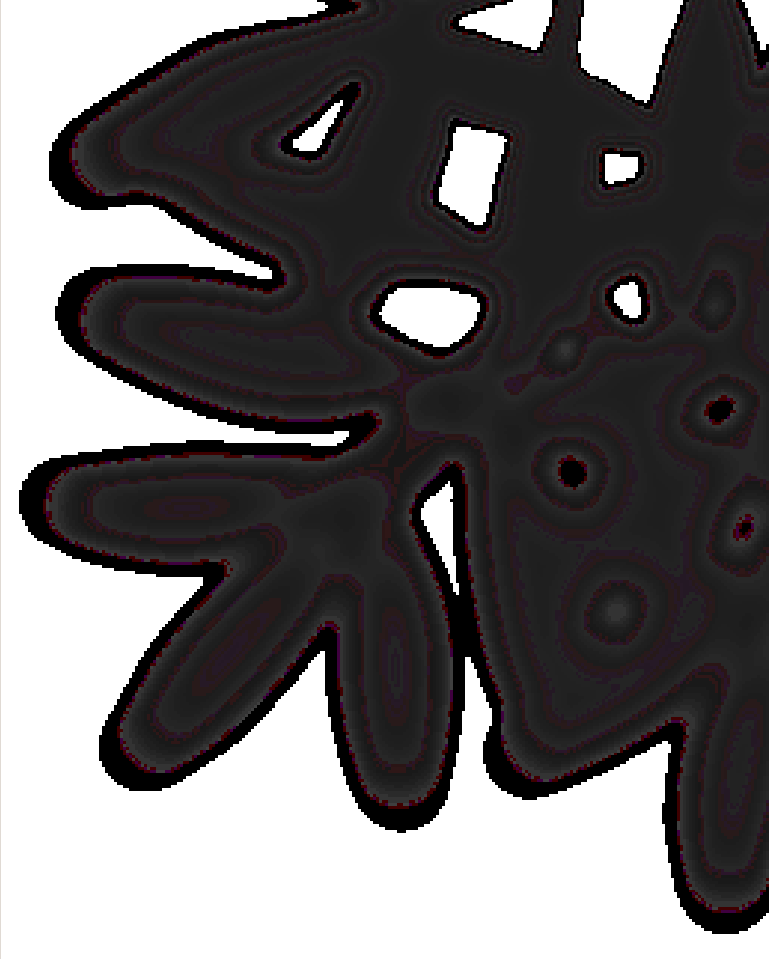

Environmentální
vzdělávání (Máchal)

Propojení sociální
pedagogiky a
environmentalistiky

Ohrožení prostředím (Lorenz)

- **znečišťování ovzduší**
- **globální oteplování**
 - **úbytek lesů**
 - **přelidnění,**
- **válečná ohniska**
 - **technizace**
- **morální stav společnosti, medializace, sociálně patologické jevy, infekční choroby,**

*(„osm smrtelných hříchů podle Lorenze,
disociální životní styl rodiny,...“)*

Klima společnosti – rizikové faktory/ Gándhí

**Bohatství bez
práce**

**Požitek bez
svědomí**

**Znalosti bez
charakteru**

**Obchod bez
morálky**

**Vědu bez
lidskosti,**

**Náboženství
bez
milosrdenství**

**Politiku bez
principů**

**Člověk je
celoživotně zapojen**

**do různých
sociálních
skupin, které
ho ovlivňují**

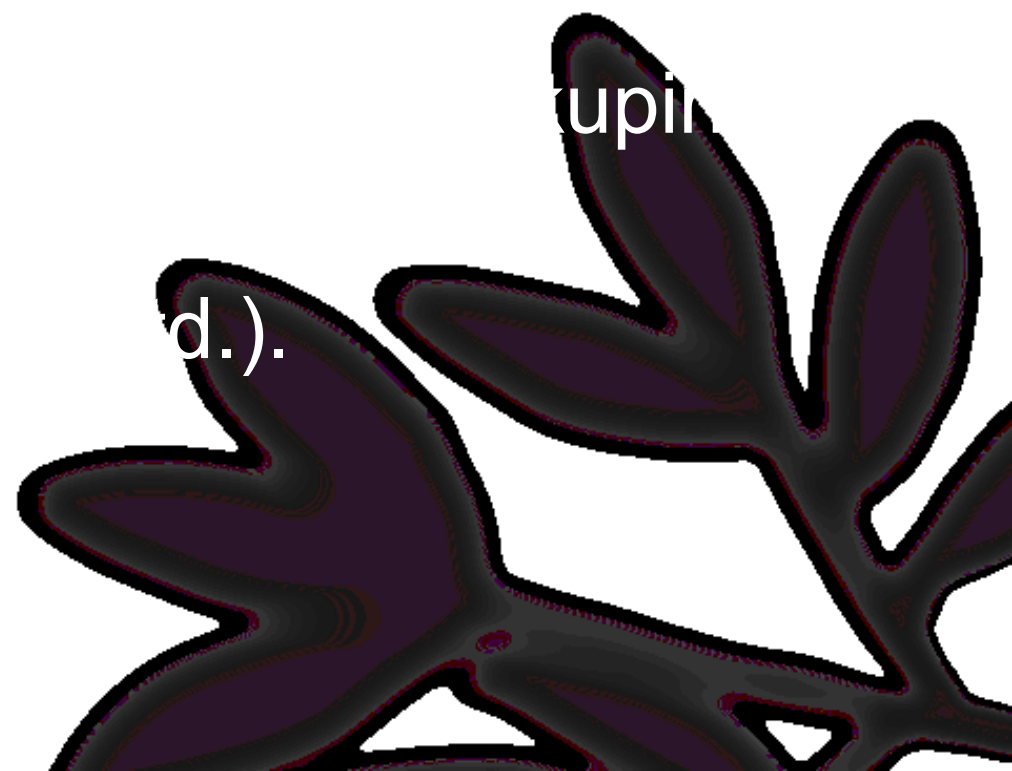

Primární skupina

Kontakt
citov
neza
uspo
(rodin
soud
skup

na tvář v tvář
by, dlouhá trvání,
s cílem,

skupin
d.).

Sekundární skupina

Jsou důsledkem nějakého zájmu či úkolu, opačné charakteristiky než skupina primární.

(školní třída, osazenstvo kanceláře, atd.)

Formální skupina

Vzniká podle předem
stanovených pravidel

Pravidla se určují z vnějšku

Organizuje ji nějaká
instituce

Jedná se o sekundární
skupinu, která má určitý cíl

Neformální skupina

**Pravidla vzájemného
soužití a normy chování
vznikají uvnitř skupiny a
jsou vyjádřením
přirozených potřeb členů**

Vlastní a cizí skupina

Vlastní

Ta do níž jedinec patří

Idealizované představy o vlastní skupině

Srovnávání se s jinými skupinami

Soutěžení, ale i rivalita mezi skupinami

Podněcování (v kladném i záporném významu)

A stylized, dark purple leaf graphic with a white outline, positioned on the left side of the slide. It has several pointed, rounded leaflets extending from a central stem.

Referenční neboli vztažná

Ta, do které chce jedinec patřit, s jejíž hodnotami, normami a vzorci chování se identifikuje

Ideální je, když se referenční skupina stává členskou

Je-li referenční otevřená, může do ní jedinec přejít, ale skupina proti němu může použít různých sankcí

Referenční skupina může být uzavřená

Stav sociálního vykořenění

**Členská skupina vyvolává
sankce a tlak vůči
odcházejícímu jedinci a
současně ho referenční
skupina nechce přijmout**

Vrstevnická skupina

Malá, primární,
neformální
sociální skupina

Po rodině
nej důležitější
socializační
činitel

Začínají od
počátku školní
docházky

Jejich význam
věkem roste

Osamostatňování
dětí od rodiny

Vstup do širších
sociálních
struktur

Sebeuplatnění

Vztahy
rovnoprávnosti
(na rozdíl od
rodiny)

Značná osobní
nezávislost na
dospělých

Vrstevnická skupina – souvislost s volným časem (Hofbauer)

Uvolnění

Relaxace

Zábava

Sociální srovnávání

Oblíbení jedinci

Odmítaní jedinci

*Jedná se o převážně
refereční skupiny*

*Své jednání podřizují
pravidlům – projevy
konformity (chtějí se
podobat svým
vrstevníkům)*

Na základě zkušenosti a ve vzrůstající stabilitou sebepojetí jsou adolescenti kritičtější k sobě i

k vrstevníkům

Vztahy jsou výběrovější

Jedinec je schopen odolávat tlaku skupiny

Konfrontace s jinými zdroji

Emocionální uspokojení závisí na mnoha okolnostech (hodnoty, činnosti, charakteristika soužití skupiny,...)

Socializační proces

Možnosti pedagogického působení na neformální skupiny

- Nejpřirozenější situace je tak, kdy skupina potřebuje pomoc dospělého
 - Počáteční etapa – nabídka pomoci, rady, atd.
 - Druhá etapa – nárůst důvěry
- Třetí etapa – za příznivých okolností se dospělý může stát členem – může mít pozici přirozeného vůdce skupiny vedle dětského vůdce

Možnosti ovlivnění dalšího vývoje skupiny

- Podněty k tvorbě cíle
- Podněty k integraci zájmů členů
 - Ovlivnění norem skupiny
- Pomoc při vytváření podmínek pro realizaci skupinových cílů
 - Zpevnění vnitřní struktury

Zdroje

- Kraus
- Petřík
- Pestalozzi
- Bosco
- Hofbauer
- Přadka
- Máchal

